

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o i2010 — Evropska informacijska družba za rast in zaposlovanje

KOM(2005) 229 končno

(2006/C 110/14)

Evropska komisija je 1. junija 2005 sklenila, da v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Strokovna skupina za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 31. januarja 2006. Poročevalec je bil g. LAGERHOLM.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 425. plenarnem zasedanju 15. in 16. marca 2006 (seja z dne 16. marca) s 141 glasovi za, 1 glasom proti in 5 vzdržanimi glasovi.

1. Povzetek

1.1 EESO pozdravlja sporočilo Evropske komisije o i2010 kot pomemben del okvira prihodnje strategije o informacijski družbi v EU. EESO se v celoti strinja s tremi prednostnimi nalogami, ki so začrtane v predlogu. Te so: prvič, vzpostavitev enotnega evropskega informacijskega prostora, ki zagotavlja univerzalen dostop in bogate digitalne vsebine; drugič, izboljšanje uspešnosti raziskav in inovacij na področju informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) in tretjič, spodbujanje vključujoče informacijske družbe, ki izboljšuje kakovost življenja.

1.2 Ker je IKT tako pomemben del lizbonskega procesa, želi EESO poudariti potrebo po krepitvi prizadevanj za podporo in pritisk na države članice — predvsem tiste, ki zaostajajo v razvoju — da pospešijo razvoj in izpolnijo predpogoje za doseganje strateškega lizbonskega cilja do leta 2010. Ciljev, ki so začrtani v sporočilu, ne bomo dosegli, če ne bomo namenjali precejšnjih finančnih sredstev predvsem za raziskave in razvoj ter IKT. Politike razvoja in raziskav ter inovacij so zelo pomembne tako za samo industrijo IKT kot tudi za uporabniško industrijo IKT. Nujno je treba dati na voljo več sredstev, toda prav tako je pomembno, da se zagotovi kar najmočnejši vpliv projektov raziskav in razvoja na industrijo, da bodo imeli evropski državljani od tega največ koristi.

1.3 Sporočilo upravičeno obravnava vprašanja zблиževanja in interoperabilnosti, kar je eden najpomembnejših vidikov strategije za končne uporabnike. EESO je prepričan, da bi morali predpisi spodbujati interoperabilnost, hkrati pa ohranjati tehnološko nevtralen pristop in, kljub temu, da je to težko, reševati morebitna protislovja med interoperabilnostjo in nevtralnostjo. EESO meni, da imajo raziskave in razvoj ter standardizacija na tem področju velik potencial za produktivnost ter da jih mora še naprej uravnati trg, vanje pa morajo biti vključene vse ustrezne zainteresirane strani.

1.4 EESO poudarja, da je premostitev digitalnega razkoraka predpogoj za uspešno izkoriščanje družbenega in gospodarskega potenciala IKT. Digitalni razkorak lahko premostimo le z zagotavljanjem tehničnega in zakonitega dostopa do informacij, univerzalnega in dosegljivega dostopa do širokopasovnih storitev, ustreznih računalniških znanj in uporabniku prijaznih programov. To pomeni, da bi morali v procesu oblikovanja politike upoštevati posebne potrebe socialno šibkejših z zagotavljanjem vključujoče, enakopravne informacijske družbe. Obstaja tudi potreba po razvoju kulture prečiščevanja informacij in preverjanja verodostojnosti znanja. Evropski izobraževalni sistem še ni zadostil potrebam digitalne dobe. EESO zato predlaga povezavo strategije i2020 z izboljšanjem evropskega izobraževalnega sistema, predvsem s povečanjem financiranja. Le z izpolnjevanjem teh pogojev lahko izkoristimo priložnosti, ki jih ponuja informacijska družba ne le za rast in zaposlovanje, ampak tudi za osebni razvoj.

1.5 Nadalje mora biti pojem univerzalnega in dosegljivega dostopa podprt s konkretnim tehničnim korakom, ki zajema nadgradnjo in razvoj telekomunikacijske infrastrukture, ki je hrbenica informacijske družbe. EESO želi poudariti tudi pomen dviganja ozaveščenosti glede vprašanj varnosti, saj je zaupanje v informacijsko tehnologijo prvi pogoj za njeno pogosto uporabo in zlasti pomembno za izrabo celovitega potenciala interneta. Za krepitev ozaveščenosti morajo oblasti na lokalni in nacionalni ravni ter na ravni EU spodbujati sodelovanje z gospodarstvom pri zatiranju kibernetске kriminalitete.

2. Uvod: povzetek dokumenta Komisije

2.1 S predlogom (KOM(2005) 229 končno) želi Komisija nadaljevati okoljski načrt e-Evropa 2005⁽¹⁾, ki nadaljuje akcijski načrt e-Evropa 2002⁽²⁾. Slednji je bil predstavljen junija 2000 v podporo lizbonski strategiji, da bi Evropa do leta 2010 postala najbolj konkurenčno in dinamično na znanju temelječe

⁽¹⁾ e-Evropa 2005: Informacijska družba za vse, KOM(2002) 263 končno.

⁽²⁾ e-Evropa 2002: Dostopnost javnih spletnih strani in njihove vsebine, KOM(2001) 529.

gospodarstvo na svetu, ki je sposobno trajnostne gospodarske rasti, zmore ustvarjati več in boljše delovna mesta ter omogoča večjo socialno kohezijo. Glede na skorajšnji iztek akcijskega načrta e-Evropa 2005, nove izzive vedno višje razvite in globalne IKT ter vmesno oceno izvajanja lizbonske strategije je nujno treba oblikovati celostno strategijo za spodbujanje rasti na tem področju.

2.2 IKT po mnenju Komisije močno poganja gospodarstvo in zaposlovanje ter je zato odločilnega pomena pri oblikovanju politike na ravni EU. Hkrati Komisija priznava, da je digitalno zблиževanje informacijske družbe, medijskih storitev, omrežij in naprav velik izziv pri oblikovanju politike, saj zahteva proaktiven in celovit politični pristop, politično zблиževanje ter pripravljenost za hitro prilagoditev pravnih okvirov.

2.3 Komisija predlaga nov strateški okvir, i2010 — Evropska informacijska družba 2010, ki določa širše usmeritve politik. Spodbuja odprto in konkurenčno digitalno gospodarstvo ter poudarja pomen IKT kot gonilne sile vključevanja in za kakovost življenja. Kot ključni element prenovljenega lizbonskega partnerstva za rast in zaposlovanje bo pobuda i2010 usmerjena v integriran pristop politike EU na področju informacijske družbe in avdiovizualnih medijev.

2.4 Komisija na podlagi obširne analize izzivov informacijske družbe in posvetovanja zainteresiranih strani o predhodnih pobudah in instrumentih⁽⁵⁾ predlaga tri prednostne naloge. Prvi cilj je vzpostavitev enotnega evropskega informacijskega prostora, ki ponuja dostopno, varno in hitro širokopasovno povezavo, bogate in raznolike vsebine ter digitalne storitve, pri čemer sta zagotovljena interoperabilnost naprav in platform. Drugi cilj so vrhunski dosežki v svetovnem merilu v raziskavah in inovacijah na področju IKT. Tretji cilj pa je vplivati na razvoj informacijske družbe, da bo vključevala vse prebivalstvo, zagotavljala kakovostne javne storitve in pospeševala kakovost življenja.

3. Splošne ugotovitve

3.1 V mnenju o akcijskem načrtu e-Evropa⁽⁴⁾, predhodniku predlaganega akcijskega načrta i2010, je Evropski ekonomsko-socialni odbor med drugim zapisal:

⁽⁵⁾ To so pobude e-Evropa in sporočilo o prihodnosti evropske regulativne avdiovizualne politike, KOM(2003) 784.

⁽⁴⁾ Poročevalec je bil g. CHRISTOFOROS KORYFIDIS.

„Odbor pozdravlja pobudo e-Evropa in ocenjuje, da je to do sedaj najpomembnejši in najbolj ambiciozen prispevek Evropske unije, da bi svoje državljane čim prej seznanila ter svoje gospodarstvo in javne organe čim prej prilagodila novim pogojem, ki sta jih ustvarila digitalna doba in novo gospodarstvo. Odbor meni, da je ta pobuda več kot izhodišče za to seznanjanje in prilagajanje. Je tudi opora procesom, ki se — čeprav zelo počasi — razvijajo na trgu in v družbi“⁽⁵⁾.

„Po mnenju Odbora je pomembno, da se vsi ukrepi za spodbujanje uporabe interneta, vzpostavljanja informacijske družbe in doseganja novega strateškega cilja Evropske unije osredotočajo na človeka in njegove potrebe, evropskega državljana, evropsko družbo in evropsko gospodarstvo. Z uresničevanjem tega načela bo udejanjanje informacijske družbe — kot predhodne stopnje družbe znanja — dobilo pravi pomen“⁽⁶⁾.

„Odbor se zaveda razsežnosti in številčnosti problemov, povezanih z razvojem akcijskega načrta. Predvsem se zaveda tudi težav, ki jih predstavlja premostitev zaostanka in zapolnjevanje vrzeli, ki so nastale zaradi počasnega odziva Evrope na nove tehnološke izzive“⁽⁷⁾.

„Odbor vidi veliko in mnogoplastno nevarnost v izključitvi posameznikov, skupin ali celih regij iz celotne pobude, ker bo neelektronski dostop do univerzalnih storitev postopno izpodrinila naraščajoča ponudba elektronskih storitev. Zato se Odbor strinja s stališčem, da je v celoten program in v konkretne ukrepe treba vključiti sredstva za preprečevanje teh nevarnosti“⁽⁸⁾.

3.2 Na podlagi teh in drugih⁽⁹⁾ pripomb Odbora skupaj s končnim poročilom in drugimi dokumenti Komisije o akcijskem načrtu e-Evropa 2002, je Odbor v zvezi s sporočilom Komisije i2010 — *Evropska informacijska družba za rast in zaposlovanje* sprejel naslednje sklepe.

3.3 EESO pozdravlja sporočilo Evropske komisije o i2010 kot pomemben korak v okviru oblikovanja prihodnje strategije informacijske družbe v EU.

⁽⁵⁾ UL C 123 z dne 25. 4. 2001.

⁽⁶⁾ Prav tam, točka 3.1.4.

⁽⁷⁾ Prav tam, točka 3.2.

⁽⁸⁾ Prav tam, točka 3.2.2.

⁽⁹⁾ Glej mnenja EESO, med drugim: UL C 123 z dne 25. 4. 2001, UL C 139 z dne 11. 5. 2001, UL C 80 z dne 3. 4. 2002, UL C 94 z dne 18. 4. 2002, UL C 116 z dne 20. 4. 2000, UL C 61 z dne 14. 3. 2003, UL C 133 z dne 6. 6. 2003, UL C 36 z dne 8. 2. 2002, UL C 311 z dne 7. 11. 2001, UL C 85 z dne 8. 4. 2003, UL C 36 z dne 8. 2. 2002, UL C 241 z dne 7. 10. 2002, UL C 221 z dne 7. 8. 2001, UL 133 z dne 6. 6. 2003 itd.

3.4 Odbor podpira namen Komisije, da pobudo e-Evropa po letu 2005 nadaljuje in nadgrajuje.

3.5 Evropa je v preteklem desetletju na področju nove informacijske tehnologije zabeležila pomemben napredek, in sicer tako glede njene uporabe kot tudi glede vzdrževanja močne industrije informacijske tehnologije in telekomunikacij. Ta razvoj so spodbujale pomembne politične pobude Komisije, tudi akcijski načrt e-Evropa, ki je imel v tem pogledu pomembno vlogo. Toda veliko je treba še storiti, da bomo v celoti izkoristili razvijajočo se informacijsko družbo in družbo znanja.

3.6 EESO se strinja s Komisijo, da so razlog za razliko v razvoju produktivnosti med ZDA in Evropo deloma naložbe v IKT in raziskave na tem področju ter da več naložb v IKT tudi v Evropi lahko omogoči hitrejši razvoj produktivnosti in s tem višjo rast, višjo stopnjo zaposlenosti in večjo blaginjo.

3.7 Globalizacija prinaša nove izzive za EU. Kitajska, Indija in Južna Amerika so hitro rastoča gospodarstva s hitrim razvojem industrije informacijske tehnologije. Za obstoj v globalni konkurenci mora EU razviti močne strategije, nena zadnje tudi na področju IKT.

3.8 Pomen IKT za boljše evropsko konkurenčnost je poudarila lizbonska strategija. Odbor pozdravlja pobudo i2010 kot element pri doseganju lizbonskega cilja, da bo EU do leta 2010 postala *najbolj konkurenčno in dinamično na znanju temelječe gospodarstvo na svetu, ki je sposobno trajnostne gospodarske rasti, zmore ustvarjati več in boljše delovna mesta ter omogoča večjo socialno kohezijo*.

3.8.1 Ker je IKT tako pomemben del lizbonskega procesa, želi EESO poudariti potrebo po krepitvi prizadevanj, podpore in pritiska na države članice — predvsem tiste, ki zaostajajo v razvoju — da pospešijo razvoj in izpolnijo predpogoj za doseganje strateškega lizbonskega cilja do leta 2010.

3.9 IKT je univerzalna tehnologija, ki omogoča spremembo praktično celotne družbe, saj je razširjena v nešteto aplikacij, ki so pogosto vgrajene. Primer univerzalne tehnologije 20. stoletja je motor z notranjim izgorevanjem. Ob izumu avtomobila ni bila avtomobilska industrija gonilna sila, ki je zagotavljala dolgotrajnejši razmah zahodnih gospodarstev 20. stoletja, temveč je bila gonilna sila infrastruktura, ki je omogočala uporabo avtomobilov — od cest in novih storitvenih sektorjev do temeljnih sprememb vzorcev življenja in sistemov za distribucijo blaga.

3.9.1 Uvedba nove tehnologije sama po sebi ne ustvarja dodane vrednosti ali dobička. To se zgodi le z reorganizacijo

dela in proizvodnega procesa. Do povečanja produktivnosti pogosto pride šele precej časa po uvedbi inovacije. To velja tudi za IKT. Celotni potencial IKT (kot univerzalne tehnologije) lahko izkoristimo le s širokim sprejemom tehnologije pri vseh zainteresiranih straneh, vključno s podjetji, delojemalci, državljanji in javnimi organi na vseh ravneh javne uprave. EESO poudarja, da je premostitev digitalnega razkoraka predpogoj za izkoriščanje potenciala IKT.

3.10 Komisija v sporočilu posebej poudarja potrebo po več naložbah za krepitev ponudbe. EESO meni, da bi lahko Komisija bolj natančno preučila pogoje, ki bodo omogočili te naložbe. Odbor tudi meni, da je to vprašanje inovacijske zmogljivosti in širjenja tehnologije.

3.10.1 Da bo uvedba nove tehnologije izboljšala učinkovitost in povečala produktivnost, je treba delo organizirati tako, da bodo priložnosti, ki jih ponuja nova tehnologija, bolje izkoriščene. Zato bodo potrebne spremembe v upravljanju podjetij ter uvedba odprtih in inovativnih delovnih struktur preko socialnega dialoga. S tem bi delojemalci dobili več odgovornosti in poklicnih vsebin. Komisija bi lahko bolj podrobno obdelala to razsežnost.

3.10.2 Če želimo ustvariti na znanju temelječo družbo in gospodarstvo, moramo upoštevati uporabo IKT v proizvodnji in storitvah v celotnem okviru spreminjajoče se proizvodnje in delovnih pogojev. Analiza primerov uspešne uvedbe IKT v podjetjih pokaže, da je bila uvedba IKT vedno dosežena skupaj s predhodno uvedbo novih oblik organizacije dela, pri katerih so vsi hierarhično na isti ravni, kjer obstaja zaupanje v izkušnje in strokovno znanje delojemalcev in težnja po združitvi strokovnega znanja in odločanja.

3.10.3 Strategija Komisije daje velik poudarek povečanju obsega naložb za izboljšanje ponudbe. Potrebna bi bila temeljitejša razprava o potrebnih okvirnih pogojih in zahtevah uporabnikov, da bi s tovrstnimi naložbami sploh dosegli uspešne inovacije.

3.11 Po mnenju Odbora bi morala Komisija v sporočilu omeniti vprašanje o zbiranju statističnih podatkov o informacijski družbi. Statistični instrumenti, ki so bili v uporabi do sedaj, niso primerni za nove komunikacijske tehnologije in povezane sektorje. Politika na tem področju potrebuje standardizirane, mednarodno primerljive podatke o rabi in razvoju storitev in tehnologij. Čeprav sporočilo o tem ne razpravlja, se EESO zaveda in pozdravlja, da je Komisija podala pobude, ki obravnavajo ta vprašanja.

4. Posebne ugotovitve

4.1 EESO ugotavlja, da je nadgradnja in razvoj telekomunikacijske infrastrukture, ki je hrbtenica informacijske družbe, ključni dejavnik za doseganje ciljev, ki so začrtani v sporočilu. Pri oblikovanju prihodnjih političnih pobud morajo biti v središču ukrepi za spodbujanje naložb in učinkovite konkurence znotraj posameznih sektorjev in med vsemi udeleženci na trgu, pri čemer morajo za vse udeležence veljati enaki pogoji konkurenčnosti. EESO opozarja, da je treba upoštevati prisotnost prevladujočih akterjev in druge posebne pogoje konkurenčnosti za industrijo IKT in še posebej za podjetja, ki razvijajo, proizvajajo in tržijo programsko opremo.

4.2 EESO želi poudariti potrebo po širjenju širokopasovnih storitev s hitrostjo, ki ne bo ovirala uporabe naprednih aplikacij nove tehnologije.

4.2.1 Kljub temu, da je težko določiti specifično in splošno sprejemljivo definicijo širokopasovnosti, je za smiselno razpravo o tovrstnem razvoju potrebna neka definicija. To bi bilo lahko v sporočilu Komisije jasneje izraženo. EESO meni, da bi za izhodišče moralo veljati, da širokopasovnost pomeni asinhroni prenos podatkov s hitrostjo nad 2 MB/s in da lahko za hitrost 512 kbit/s le v izjemnih primerih velja oznaka širokopasovnost.

4.3 EESO pozdravlja namen Komisije, da pregleda ureditveni okvir za elektronske komunikacije. To je nujno potrebno za povečanje spodbud za naložbe in inovacije.

4.4 EESO želi poudariti, da zблиževanje prinaša nove izzive za oblikovanje politike v želji po povečanju uporabe informacijske tehnologije. Zблиževanje pomeni, da imajo uporabniki preko široke palete različnih platform (ADSL, kabel, satelit, PLC, komunikacijske naprave tretje generacije G3 itd.) in preko najrazličnejših končnih naprav, od tradicionalnega računalnika, mobilnih telefonov in televizije do integriranih mikroprocesorjev v vozilih, naprav v gospodinjstvu in številnih drugih naprav lahko dostop do istih vsebin in storitev (govorni prenos, hiter prenos podatkov, video prenos). Vrednost zблиževanja je odvisna od tega, ali je strankam na voljo kakovostna ponudba storitvenih vsebin in ali imajo dostop do hitre povezave.

4.4.1 Pri oblikovanju novih pravnih predpisov in norm je treba upoštevati hiter razvoj novih aplikacij in uvedbo prebojnih tehnologij, kot so oznake, ki se lahko radijsko prebirajo (*smart tags* — pametne oznake) in prenos govora preko interneta (*Voice over IP* — glas preko internetnega protokola).

EESO je prepričan, da bi morali predpisi spodbujati interoperabilnost, ki je najpomembnejše vprašanje za končne uporabnike, hkrati pa ohranjati tehnološko nevtralen pristop in, kljub temu, da je to težko, reševati morebitna protislovja med interoperabilnostjo in nevtralnostjo.

4.5 V samem sektorju IKT prihaja do temeljitih sprememb, ki bodo omogočile, da se sektor sooči s temi izzivi, ki vključujejo nadaljnjo širitev širokopasovnih storitev, tehnološke spremembe, spremembe v vedenju potrošnikov, nove podjetniške modele in rastočo konkurenco med posameznimi platformami.

4.5.1 Sporočilo upravičeno obravnava zблиževanje in interoperabilnost. EESO meni, da imajo raziskave in razvoj ter standardizacija na tem področju velik potencial za produktivnost. Standardizacija mora še naprej uravnavati trg, vanjo morajo biti vključene vse ustrezne zainteresirane strani, osredotočiti pa se mora na potrebe uporabnikov. V tej zvezi EESO opozarja na izkušnje na primer z normami GSM in internetnim protokolom.

4.6 Razvoj močno integriranih omrežij, ki jih podpira internet, bo imel tako v gospodarstvu kot tudi v javnem sektorju daljnosežne posledice za vzajemno delovanje vseh udeležencev: podjetij, javne uprave in državljanov. Tako bodo za izpolnjevanje zahtev zблиževanja, nadgradnjo obstoječih omrežij, poenostavitev struktur in razvoj omrežij nove generacije potrebne obsežne naložbe telekomunikacijskih operaterjev. EESO meni, da je za razvoj evropske informacijske družbe bistveno, da Skupnost in države članice zagotovijo primerne pogoje za te velike naložbe.

4.7 V okviru razprave o informacijski družbi ima varnost osrednjo vlogo pri razvoju odnosa in zaupanja v informacijsko tehnologijo. Tudi pripravljenost podjetij za uporabo IKT je odvisna od tega, za kako varno ocenijo elektronsko poslovanje. Podobno je tudi pripravljenost uporabnikov, da na spletni strani vnesejo številko kreditne kartice, močno odvisna od njihove ocene varnosti transakcije. Zaupanje uporabnikov v IKT je tudi predpogoj za uporabo storitev e-uprave in njihovo širitev.

4.7.1 Varnost podatkov in boj proti računalniški kriminaliteti postaja vedno večji problem za podjetja, uprave, delojemalce in potrošnike. EESO želi poudariti, da je treba politiko informacijske družbe oblikovati tako, da se bo povečalo zaupanje in da si bodo vsi akterji upali izkoriščati celoten potencial interneta⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁾ Treba je upoštevati tudi varnostne rešitve, ki jih v boju proti piratstvu in vdiranju v omrežja ponujajo odprtokodni operacijski sistemi in programska oprema.

4.7.2 Zaradi vedno bolj integriranih informacijskih omrežij je družba v vedno večji meri odvisna od neprestano delujočega informacijskega sistema. Zato je za varnost podatkov in omrežja pomembno delovanje fizične infrastrukture. Pomembno je, da sistemi vključujejo odvečnost v omrežju.

4.7.3 Za uporabnike IKT je najpomembnejša — po možnosti mednarodno usklajena — zavezitev računalniške kriminalitete in strogo izvajanje pravnih predpisov, da se jasno pokaže, da se tovrstna kazniva dejanja ne splačajo. Pobude za zavezitev računalniške kriminalitete je treba proučiti, da se zagotovi, da ne gredo na račun podjetij ali temeljnih pravic, kot je pravica do zasebnosti. Te ocene so med drugim pomembne v trenutni razpravi o dodatnih zahtevah glede širšega hranjenja podatkov ⁽¹⁾.

4.7.4 Problem varnosti je Komisija priznala v številnih sporočilih in priporočilih ter z ustanovitvijo Evropske agencije za varnost omrežij in informacij. EESO meni, da bi morala Komisija preko agencije ustvariti skupno okolje za sodelovanje javnega in zasebnega sektorja pri zaščiti informacijskih sistemov ob upoštevanju vedno hitrejših sprememb v tehnologiji in brez neprimernih birokratskih ali finančnih bremen.

4.7.5 EESO meni, da je **večja ozaveščenost** bistvena za večjo varnost informacij in omrežja. Za krepitev ozaveščenosti morajo oblasti na lokalni in nacionalni ravni ter na ravni EU spodbujati tesnejše sodelovanje z gospodarstvom pri zatiranju kibernetске kriminalitete.

4.8 Zaupanje v e-transakcije je treba okrepiti tudi v drugih pogledih. Številne smernice in pravni predpisi posameznih držav o elektronskem poslovanju in varovanju osebnih podatkov ne prispevajo ravno k temu, da bi državljani bolje razumeli, kaj je dovoljeno in kaj ne. Zlasti ker sta izvajanje zakonov in sodna praksa na tem področju še vedno nezadostna.

4.8.1 EESO pozdravlja predlog Komisije za oceno direktiv o e-poslovanju in varstvu zasebnih podatkov. Pogosto je možna poenostavitev, saj izboljša preglednost. Dodatno usklajevanje je prav tako smiselno v nekaterih primerih, kot so ukrepi držav članic glede problema nezaželenih reklamnih elektronskih sporočil.

4.9 Toda malih in srednje velikih podjetij pri polni uporabi razvojnega potenciala IKT ne ovirajo le varnostni vidiki in morebitno pomanjkljivo znanje o veljavnih predpisih. Pomemben dejavnik je pomanjkanje uporabnikom dovolj prijaznih računalniških programov. EESO meni, da bi lahko

spodbujanje razvoja proizvodov in storitev IKT za mala in srednja podjetja, na primer preko podpore raziskav in razvoja, standardizacije in izobraževalnih projektov, postal najpomembnejši dejavnik za spodbujanje konkurenčnosti EU.

4.10 Politike razvoja in raziskav ter inovacij so zelo pomembne za samo industrijo IKT ter za uporabniško industrijo IKT. Zato je treba ne samo povečati sredstva za raziskave in razvoj ter inovacije, ampak je treba tudi kar najbolj izkoristiti učinke in koristi projektov na področju raziskav in razvoja za državljane Unije in industrijo. V tem smislu je treba vplesti najpomembnejše akterje v projekte na področju raziskav in razvoja, predvsem tiste, ki imajo velik vpliv na končno uporabo tehnologij: industrijo, proizvajalce in ponudnike storitev.

4.11 Skupina neodvisnih strokovnjakov je v nedavnem poročilu v okviru petletne ocene okvirnih raziskovalnih programov EU o tehnologijah informacijske družbe v šestem okvirnem programu za raziskave (*Five-Year Assessment Panel of IST-RTD*) prišla do zaključka, da evropske raziskave in razvoj na področju tehnologij informacijske družbe bistveno prispevajo k prizadevanjem, da Evropa postane najkonkurenčnejša na znanju temelječe gospodarstvo na svetu. Toda Evropa mora okrepiti tudi naložbene aktivnosti, če želi doseči kritično maso za te tehnologije. Poročilo tudi opozarja, da je treba zmanjšati birokracijo, ki grozi, da bo zadušila raziskave. EESO se strinja s to analizo.

4.12 EESO meni, da je uporaba IKT v širšem smislu v javni upravi eden osrednjih stebrov politike IKT. Javna uprava je pogosto zahteven in več uporabnik ter kupec IKT in zato zelo pomemben političen instrument za doseganje ciljev akcijskega načrta i2010. V zvezi s tem je na voljo cela vrsta ukrepov, od elektronskih javnih razpisov, uporabe IKT za zmanjšanje administrativnih stroškov podjetij (e-uprava) do e-zdravja, e-učenja in javnih izdatkov za raziskave in razvoj.

4.13 Posledice digitalnega razkoraka in večje uporabe IKT zahtevajo posebno pozornost. Posledice so gospodarske, socialne in kulturne. Da bo potencial informacijske družbe v celoti izkoriščen, morajo podjetja, posamezniki in delojemalci izboljšati svoje znanje o uporabi informacijske tehnologije. To lahko dosežemo z vseživljenjskim učenjem in razvojem večšin.

4.14 EESO na podlagi dosedanjega dela na tem področju meni, da je ena izmed glavnih slabosti v prizadevanjih za vzpostavitev integrirane in učinkovite evropske družbe znanja nezadostno razumevanje velikega dela evropskega prebivalstva glede vloge, vrednosti in potenciala zanesljivih informacij in znanja

⁽¹⁾ UL C 68 z dne 12.3.2006 (poročevalec: g. HERNÁNDEZ BATALLER).

pri oblikovanju sodobnega sveta proizvodnje in trga ter v dejstvu, da ni prišlo do sistematičnega in intenzivnega razvoja „kulture, ki je zmožna prečiščevati informacije in prepoznati verodostojnost znanja ⁽¹²⁾“, tj. kulture, ki se je zmožna spopasti z zmešnjavo, ki jo ustvarjata večji obseg informacij in današnja hitrost prenosa informacij.

4.14.1 EESO meni, da so ti problemi posledica nesposobnosti evropskih izobraževalnih sistemov, da bi zadostili potrebam digitalne dobe. Zato priporoča čim tesnejšo in učinkovito povezavo strategije i2020 z izboljšanjem evropskega izobraževalnega sistema, predvsem s povečanjem financiranja.

4.14.2 Podvojitve deleža delovne sile, ki se usposablja za uporabo informacijske tehnologije, bi temu razvoju prav gotovo dala zagon. V to usposabljanje bi morali biti v enakem številu vključeni tako visokokvalificirani kot tudi nizkokvalificirani delavci. Pri tem imajo pomembno vlogo delodajalci in delojemalci.

4.14.3 Tudi javni sektor ima na različnih ravneh pomembno vlogo pri spodbujanju in vključevanju vseživljenjskega učenja. To je jasno povezano s širšimi političnimi cilji EU v okviru lizbonskega procesa, ki vključujejo trajnostni razvoj. Hkrati morajo imeti tudi brezposelni dostop do javno podprtih programov usposabljanja za uporabo informacijske tehnologije, s pomočjo katerih bodo lažje spet našli delo.

4.14.4 V zvezi s tem Odbor ponavlja svoje stališče, že izraženo v enem izmed mnenj ⁽¹³⁾, pri čemer izrecno poudarja, da je treba ustvariti boljše pogoje za spodbujanje e-učenja na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja.

4.15 Da bi socialno šibkejšim omogočili dostop, pa ni potrebno samo izobraževanje. Mnogo družbenih skupin je

pogosto iz gospodarskih ali geografskih razlogov ali zaradi posebnih potreb (npr. slabovidni ali starejši občani) izključenih iz modernih sredstev komunikacije. Premagovanje teh ovir je pomembno merilo za razvoj uspešne, enakopravne informacijske družbe.

4.15.1 Nadaljnji izziv je oblikovanje vključujočega evropskega informacijskega prostora, ki krepi pravice udeležbe vseh državljanov in podpira kulturno in jezikovno raznolikost. Zato je treba demokratizirati pretok informacij in inovacije ter zagotoviti neomejen dostop do informacij. Zaradi digitalizacije informacijskega področja in novega tehničnega razvoja na področju spremljanja in omejevanja pretoka informacij je treba pravno zagotoviti, da ostanejo javne informacije dostopne vsem in da se upošteva javni interes za informacije, ki so varovane z avtorskimi pravicami. Na sposobnost inovacij lahko močno vplivajo pravila o zaščiti intelektualne lastnine, od patentov in avtorskih pravic do zaščite programske opreme in podatkovnih baz. Treba je vzpostaviti ravnotežje med predpisi o zaščiti intelektualne lastnine na eni strani in pravicami posameznika do dostopa do kulture in znanja na drugi, tako da se dopusti začasna zaščita za spodbujanje inovacij in naložb, medtem ko se dovoli najširši možni dostop do informacij in znanja, kar je v skladu z lizbonsko strategijo.

4.16 Digitalni razkorak lahko premostimo le z zagotavljanjem tehničnega in zakonitega dostopa do informacij, univerzalnega in dosegljivega dostopa do širokopasovnih storitev, ustreznih računalniških znanj in uporabniku prijaznih programov. Le tako lahko izkoristimo priložnosti, ki jih ponuja informacijska družba za rast in zaposlovanje, pa tudi osebni razvoj.

V Bruslju, 16. marca 2006.

Predsednica

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Anne-Marie SIGMUND

⁽¹²⁾ Pri tem je mišljen razvoj posameznih mehanizmov prečiščevanja informacij in nadzora njihove verodostojnosti v okviru izobraževanja (UL C 157 z dne 25.5.1998, točka 2.3.8).

⁽¹³⁾ Odbor je v mnenju o *evropski razsežnosti splošnega izobraževanja: narava, vsebina in perspektive* (poročevalec: g. CHRISTOFOROS KORYFIDIS, UL C 139 z dne 11. 5. 2001, točka 4.5) opozoril na naslednje: „Odbor meni, da je pobuda e-učenje bistvo evropskih prizadevanj za seznanjanje evropskih državljanov z digitalno dobo in predvsem za spodbujanje uporabe interneta, povezovanja izobraževalnih institucij v mrežo in krepitev virtualne mobilnosti. Zato svetuje takojšnjo odstranitev ovir učinkovitemu uresničevanju pobude. Glavne ovire so stroški in kakovost ustrezne elektronske infrastrukture, stroški povezave, digitalne vsebine in jezikovna realnost interneta.“